

KRD.P.33.2018.1

Warszawa, 30 lipca 2018 r.

Pan

Dr Jarosław GOWIN

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Stanowczy Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo ozn. DLP.ZLS.1201.23.2018 z dnia 29 czerwca 2018 r., uprzejmie informuję, że Krajowa Reprezentacja Doktorantów przedstawia następujące stanowisko do przedłożonego do zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego *w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego w sprawach studentów, a także sposobu wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia* (wersja z dnia 26 czerwca 2018 r.):

Delegacja do wydania rozporządzenia zawarta jest ostatecznie w art. 321 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, nie zaś w art. 322, jak to podano w opiniowanym projekcie.

Określenia zdefiniowane w słowniczku, zawartym w § 1 projektu rozporządzenia, wymagają uporządkowania alfabetycznego oraz uzupełnienia o nową definicję: „kodeksie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1904 z późn. zm.)”. Stosownej korekty (uproszczenia) wymagają wówczas przepisy: § 6 ust. 4, § 11 ust. 2, § 13 ust. 5 oraz § 22 ust. 3, w których należy zmienić dotychczasowe rozbudowane odwołania do zdefiniowanego w § 1 kodeksu. Desygnat „rektor uczelni”, zdefiniowany w § 1 pkt 4, należy skrócić do pojęcia „rektora”, gdyż niepotrzebnie wydłuża to tekst aktu normatywnego, a nie wnosi żadnej nowości do tekstu rozporządzenia (nie ma w rozporządzeniu mowy o innym rektorze, niż rektor uczelni). Stosownej korekty wymagać będą dalsze jednostki redakcyjne (terminu tego użyto jeszcze czternastokrotnie w opiniowanym projekcie). Na marginesie można dodać, że w bliźniaczym i równolegle konsultowanym projekcie rozporządzenia dotyczącego odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli, użyto właśnie terminu „rektor”, a nie „rektor uczelni”.

W przepisach ogólnych proponujemy dodanie po § 3 nowego paragrafu w brzmieniu: „W aktach postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego nie gromadzi się dokumentów (np. notatek służbowych),

których wykorzystanie procesowe nie jest dopuszczalne”. Propozycja dodania tego przepisu wynika ze znanych KRD przypadków, gdy do akt postępowań dołączane były notatki służbowe o charakterze znieślawiającym i naruszającym dobra osobiste osób, których postępowanie to dotyczyło. Tego rodzaju dokumenty, niemogące pretendować do roli dowodów w postępowaniu z mocy art. 174 k.p.k., który ustanawia zakaz substytuowania zeznań świadka i wyjaśnień obwinionego treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych, oddziaływały w sposób nieformalny na członków komisji dyscyplinarnej, zaś strona nie miała możliwości skutecznego wyegzekwowania ich usunięcia z akt sprawy.

W § 4 brak normy umożliwiającej rzecznikowi dyscyplinarnemu odmowę wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w sytuacji, gdy w ocenie rzecznika *prima facie* jasne jest, że czyn, którego dotyczy wniosek o ukaranie, objęty jest negatywnymi przesłankami procesowymi, wymienionymi w odpowiednio stosowanym art. 17 § 1 k.p.k., które znajdują zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym z mocy odesłania zawartego w art. 320 ustawy. Prowadzenie w takiej sytuacji postępowania wyjaśniającego, którego i tak nie będzie można zakończyć wnioskiem o ukaranie, jest bezcelowe. W związku z tym, w § 4 po ust. 1 należy dodać następujący ustęp: „Jeżeli w ocenie rzecznika dyscyplinarnego, w odniesieniu do czynu opisanego we wniosku o ukaranie zachodzi którakolwiek z negatywnych przesłanek procesowych, o których mowa w stosowanym odpowiednio art. 17 § 1 kodeksu, rzecznik wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Przepis art. 313 ust. 3 ustawy stosuje się odpowiednio”.

Proponuje się wydłużenie maksymalnych terminów postępowania wyjaśniającego, o których mowa w § 4 ust. 2 projektu, odpowiednio: z 6 do 8 tygodni (termin podstawowy) i z 12 do 16 tygodni (termin wydłużony). W przypadku gdy sprawa jest bardzo skomplikowana i wystąpią okoliczności niezależne od rzecznika dyscyplinarnego (np. zwolnienie lekarskie osoby, która popełniła czyn o charakterze deliktu dyscyplinarnego, konieczność pozyskania dokumentów od innych organów, czy też postępowanie przypadnie na okres wakacji letnich), ukończenie postępowania wyjaśniającego w zakładanych w projekcie terminach może nie być możliwe.

W § 5 użyte we wprowadzeniu do wyliczenia słowa: „osobie, której czynu dotyczy postępowanie wyjaśniające” należy zastąpić słowami: „studentowi, którego czynu dotyczy postępowanie wyjaśniające”. W pkt 3 wyliczenia należy uzupełnić grupę podmiotów powiadamianych o wszczęciu postępowania wyjaśniającego również o instytucje, które zawiadomiły o delikcie dyscyplinarnym (np. prokuratura, sąd, organizacja społeczna) i zamiast słowa „osobę” należy wpisać: „osobę lub instytucję”; analogiczna poprawka

jest konieczna w § 11 pkt 3 oraz w § 14 ust. 1, gdzie wyliczono adresatów odpowiednio: postanowień o umorzeniu oraz o odmowie wszczęcia postępowania.

Wydaje się konieczne, dla przyspieszenia czynności postępowania wyjaśniającego, poinformowanie studenta o uprawnieniu do ustanowienia obrońcy już przy pierwszej zewnętrznej czynności procesowej, jaką jest doręczenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego przez rzecznika dyscyplinarnego. W opiniowanym projekcie o obrońcy studenta, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające, mowa jest po raz pierwszy dopiero w § 9 ust. 1. Proponujemy w § 5 dotychczasową treść oznaczyć jako ust. 1 i dodać ust. 2 o treści: „2. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego zawiera pouczenie o przysługujących studentowi uprawnieniach i ciążących na nim obowiązkach, a w szczególności o prawie do ustanowienia obrońcy”.

W § 10 podział na ustępy jest zbędny i powoduje niejasność, o co chodzi w ust. 2 („jej uczestnicy”). Jeśli treść dotychczasowego ust. 2 zostanie połączona z treścią ust. 1 i będzie następować bezpośrednio po niej, wówczas całość normy prawnej będzie spójna i logiczna.

Niejasne jest, jaką czynność powinna podjąć komisja dyscyplinarna, gdy stwierdzi istnienie negatywnych przesłanek procesowych z art. 17 § 1 k.p.k., do którego odsyła § 13 ust. 5 projektu rozporządzenia. Proponujemy uzupełnienie tego przepisu na końcu o słowa: „i skład orzekający wydaje postanowienie, o którym mowa w ust. 4 pkt 2”.

Odesłanie do ustawy, zawarte w § 15 ust. 1 pkt 2 projektu rozporządzenia należy skorygować z art. 316 ust. 2 na art. 315 ust. 2.

Brak jasności co do charakteru terminu podjęcia zawieszzonego postępowania dyscyplinarnego po upływie 30-dniowego terminu od dnia powzięcia przez komisję wiadomości o prawomocnym zakończeniu postępowania karnego lub postępowania w sprawach o wykroczenia, o którym mowa w § 17 ust. 4 projektu. Należy wyjaśnić, czy jest to termin instrukcyjny, czy też prekluzyjny – skutkiem odpowiedniej kwalifikacji będzie odpowiedź na pytanie: co stanie się z postępowaniem w razie przekroczenia tego terminu?

W treści orzeczenia wydawanego przez komisję dyscyplinarną zbędne jest podawanie adresu obwinionego, bowiem może on ulegać zmianom i nie jest adekwatny do celów odpowiedzialności dyscyplinarnej, a ponadto należy do danych chronionych przez *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)*, Dz.Urz.UE L 119 z 4 maja 2016 r., s. 1).

Nie bez znaczenia jest tu fakt, iż w świetle orzecznictwa „każdy uczestnik (destynatariusz) publicznego zakładu administracyjnego, np. szkoły wyższej, a więc i doktorant, otrzymujący korzyści pochodzące ze środków publicznych lub wykonujący pewne zadania w imieniu zakładu administracyjnego, jest osobą mającą związek z pełnieniem funkcji publicznej, o której mowa w art. 5 ust. 2 zd. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej* (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1330)” (wyrok NSA z dnia 25 listopada 2015 r., sygn. akt I OSK 2153/14, LEX nr 1989879). Tak więc treść orzeczenia dyscyplinarnego będzie mogła być uznana za informację publiczną, podlegającą udostępnieniu, co stwarzać będzie dodatkowo konieczność anonimizacji owego adresu. Natomiast imię i nazwisko mogą w niedostateczny sposób identyfikować obwinionego, bowiem zdarzają się osoby o tym samym imieniu i nazwisku nawet w tej samej uczelni. Dlatego proponuje się nadanie § 23 ust. 1 pkt 3 projektu rozporządzenia brzmienia: „3) imiona i nazwisko, imię ojca oraz informację o kierunku i roku studiów;”. Analogicznie w § 12 ust. 1 pkt 1 projektu, przy wyliczeniu elementów wniosku o ukaranie, należy przyjąć: „1) imiona i nazwisko, imię ojca, adres (do korespondencji) studenta, którego czynu dotyczyło postępowanie wyjaśniające, oraz informację o kierunku i roku studiów”.

W § 24 ust. 4 projektu należy dodać konieczny element doręczanego orzeczenia w postaci pouczenia o trybie i terminie wniesienia odwołania; nie ma najmniejszych wątpliwości, że nie jest wystarczające podanie tych informacji jedynie ustnie – podczas ogłoszenia orzeczenia (ust. 3).

Przepis § 25 ust. 5 projektu należy uzupełnić następująco: „Orzeczenie komisji dyscyplinarnej, od którego nie zostało wniesione odwołanie w przewidzianym terminie, albo odwołanie zostało skutecznie cofnięte, staje się prawomocne i podlega wykonaniu. Prawomocność stwierdza przewodniczący komisji dyscyplinarnej”.

Zamieszczone w § 25 ust. 2 i w § 26 projektu rozporządzenia odesłania do art. 318 ust. 2 ustawy, należy poprawić na art. 317 ust. 2, natomiast odesłanie z § 33 ust. 2 do art. 315 ust. 7 ustawy należy poprawić na art. 314 ust. 7.

W postępowaniu przed odwoławczą komisją dyscyplinarną nie przewidziano możliwości wstępnego zapoznania się członków komisji ze sprawą na posiedzeniu niejawnym. Postępowanie odwoławcze może mieć niekiedy charakter bardziej skomplikowany niż postępowanie przed komisją pierwszej instancji, a to wymaga, by członkowie składu orzekającego nie zapoznawali się z aktami sprawy dopiero podczas rozprawy. Wobec tego proponuje się w § 27 dodanie nowego ust. 3 w brzmieniu: „3. W celu zapoznania się

przez członków odwoławczej komisji dyscyplinarnej z aktami sprawy, przewodniczący komisji może zwołać posiedzenie niejawnie przed terminem rozprawy”.

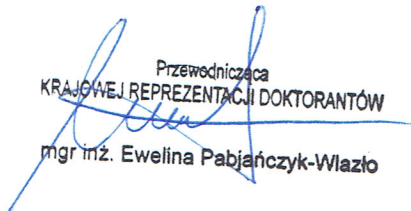
Ponadto w przesłanym do zaopiniowania projekcie rozporządzenia jest szereg błędów literowych i interpunkcyjnych:

- 1) w § 1 pkt 4 – należy słowo „przed” zastąpić słowem „przez”;
- 2) w § 2 pkt 2 – należy uzupełnić przecinki: „wskazanie[,] w jakiej sprawie, w jakim charakterze, miejscu i czasie[,] osoba wzywana ma się stawić”;
- 3) w § 2 pkt 3 – należy uzupełnić przecinek: „informację[,] czy stawiennictwo jest obowiązkowe”;
- 4) w § 3 ust. 6 – należy uzupełnić przecinki wyodrębniające wtrącenie: „do studenta[,] którego czynu dotyczy postępowanie wyjaśniające[,]”;
- 5) w § 7 ust. 2 – zamiast słowa „jej” powinno być „jego” (studenta); po słowie „niestawiennictwo” powinien być przecinek zamykający wtrącenie;
- 6) w § 7 ust. 3 – po słowie „wyjaśniające” powinien być przecinek zamykający wtrącenie; zamiast „ją”, powinno być „go” (studenta);
- 7) w § 9 ust. 1 – po słowie „wyjaśniające” powinien być przecinek zamykający wtrącenie;
- 8) w § 9 ust. 1 – frazę: „Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego należy umożliwić studentowi, którego czynu dotyczy postępowanie wyjaśniającego, oraz jego obrońcy” należy zastąpić frazą: „Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego należy umożliwić studentowi, którego czynu ono dotyczy, oraz jego obrońcy”;
- 9) w § 11 ust. 1 pkt 1-2 oraz § 13 ust. 4 pkt 1-2 – brak konsekwencji w interpunkcji (przecinek przed „albo”);
- 10) w § 12 ust. 3 – po słowie „wyjaśniające” powinien być przecinek zamykający wtrącenie;
- 11) w § 13 ust. 4 pkt 3 – po słowie „wskazując” powinien być przecinek;
- 12) w § 18 ust. 4 – przed słowami: „zadawania pytań” powinno być słowo „do”;
- 13) w § 22 ust. 2 – na końcu należy dopisać słowo: „kodeksu” (zdefiniowane uprzednio w § 1);
- 14) w § 30 ust. 3 pkt 2 – należy usunąć zbędny przyimek „o” na początku punktu (został on już użyty we wprowadzeniu do wyliczenia);
- 15) w § 32 ust. 1 – drugie użycie zaimka zwrotnego „się” („załącza się”) jest zbędne.

W pozostałym zakresie Krajowa Reprezentacja Doktorantów nie zgłasza uwag do opiniowanego projektu.

Na marginesie pragniemy zauważyć, że odpowiednie stosowanie przepisów opiniowanego rozporządzenia w odniesieniu do doktorantów, o którym stanowi art. 322 ust. 1 ustawy, może nastręczać trudności w praktyce, z uwagi na piętrowe odesłanie do „odpowiedniego” stosowania przepisów. Wydaje się, że lepszym rozwiązaniem byłaby zmiana delegacji do wydania rozporządzenia poprzez ujęcie w niej zarówno studentów, jak i doktorantów.

Z wyrazami szacunku


Przewodnicząca
KRAJOWEJ REPREZENTACJI DOKTORANTÓW
mgr inż. Ewelina Pabjańczyk-Wlazió